

THE THAI LEGAL SYSTEM AND SINGLE MOTHERHOOD IN THAILAND

Somchai Preechasinlapakun¹

Single parenting, particularly single motherhood, has become more widespread and recognized in Thailand. When the single parent is the mother, much of the burden rests on women. This article is an attempt to explore how the Thai legal system deals with and prepares for such situations. The legal system as related to single mothers can be divided into two categories. The Private Child Support is a system in which fathers are expected to share the responsibilities associated with raising the children. The Public Child Support, on the other hand, is a system in which the state is supposed to intervene and be responsible for taking care of the children in single mother families. Through exploring the Thai legal system concerning single mothers, we have found that there are laws providing for both private and public child support systems including the Family Law, the Social Security Act and others. In order to garner support from either fathers or the state, however, single mothers have to overcome various obstacles related to the legal conditions and procedures associated with claiming their rights. It has also been found that a number of women do not understand the process or are not capable of accessing their rights as provided by law. As a result, single mothers have to take on the burdens of raising their children alone. The Thai laws should be changed to make more effective single mother parenting possible.

ระบบกฎหมายไทยและสถานะแม่เลี้ยงเดี่ยว

สมชาย ปรีชาศิลปกุล*

ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวกำลังเป็นปรากฏการณ์ซึ่งเป็นที่รับรู้และคุ้นเคยกันกว้างขวางมากขึ้นในสังคมไทย ด้วยลักษณะของครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวได้ทำให้เกิดภาวะความรับผิดชอบเกิดขึ้นกับฝ่ายหญิงซึ่งอยู่ในภาวะแม่เลี้ยงเดี่ยวเป็นอย่างมาก งานวิจัยนี้ต้องการสำรวจว่าระบบกฎหมายของไทยมีส่วนต่อการจัดการและรองรับกับความเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวนี้อย่างไร ระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ระบบความรับผิดชอบในการดูแลบุตรโดยเอกชน อันเป็นระบบที่มุ่งเน้นให้ชายผู้เป็นบิดาของเด็กต้องมีส่วนในการร่วมรับผิดชอบในการดูแลบุตร และระบบความรับผิดชอบในการดูแลบุตรโดยรัฐ อันเป็นระบบซึ่งให้บทบาทกับรัฐในการเข้าทำหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลเด็กในครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว จากการศึกษาพบว่าระบบกฎหมายของไทยมีทั้งระบบความรับผิดชอบในการดูแลบุตรโดยเอกชนและโดยรัฐ ดังปรากฏอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายลักษณะครอบครัว พ.ร.บ. ประกันสังคม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความยุ่งยากเกิดขึ้นในการเข้าถึงสิทธิของหญิงผู้เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ทั้งในเชิงเงื่อนไขทางกฎหมายและกระบวนการการเรียกร้องสิทธิ ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคอย่างสำคัญต่อหญิงหากต้องการความสนับสนุนทั้งจากฝ่ายชายหรือรัฐ และยังพบว่าผู้หญิงจำนวนมากไม่มีความเข้าใจหรือมีศักยภาพเพียงพอในการเข้าถึงหรือบังคับใช้สิทธิ ทำให้หญิงต้องแบกรับภาระอย่างมากในการเลี้ยงดูบุตร จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบกฎหมายของไทยให้สามารถสนับสนุนครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

¹Faculty of Law, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200. E-mail: ajarnlek@hotmail.com

Keywords : single mom, legal system, แม่เลี้ยงเดี่ยว, ระบบกฎหมาย